

PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
projektu zmiany
studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
miasta i gminy Nidzica.

Autorzy

mgr Łucja Krupińska

mgr Zbigniew Zaprzelski

Olsztyn, VII 2016 rok

Spis treści.

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Nidzica oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.....	3
2. Istniejący stan środowiska gminy i miasta Nidzica.	3
2.1 Istniejący stan środowiska gminy Nidzica.	3
2.1 Istniejący stan środowiska miasta Nidzica.	14
3. Ustalenia obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Nidzica.	17
3a. Ustalenia projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta i gminy Nidzica i potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń projektu Studium.	18
4. Ocena wpływu na elementy środowiska realizacji projektu zmiany <i>Studium</i> uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica.	21
5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta i gminy Nidzica, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.....	22
6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	24
7. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, pozytywne i negatywne.	25
7.1. Przewidywane znaczące oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru;	25
7.2. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko i poszczególne jego elementy, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;.....	26
8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, zmniejszanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru...	27
9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienia braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.	28
10. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.	28
11. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.	28
12. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.	28
13. Streszczenie.....	29

Załączniki.

1. Mapa warunków ekofizjograficznych gminy Nidzica w skali 1:50 000;
2. Mapa warunków ekofizjograficznych miasta Nidzica w skali 1:10 000;

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Nidzica oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.

Konieczność wykonania niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko wynika z Ustawy z dn. 3.10.2008 r. – o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. nr 199 z 2008 r., poz. 1227). Artykuł 51 ust.1 tej ustawy, w powiązaniu z art.46 pkt 1. nakłada obowiązek wykonania prognozy oddziaływania na środowisko między innymi do projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a w powiązaniu z art.50 – także do projektu jego zmiany. Prognoza niniejsza została opracowana na podstawie tego prawa.

Art. 53 tej ustawy ustala konieczność uzgodnienia zakresu i szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska i z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym. Realizując powyższy wymóg ustawy, zakres i szczegółowość informacji wymaganych w niniejszej prognozie zostały uzgodnione z w/w organami. Wobec tego sporządzając niniejszy elaborat prognozy kierowano się koniecznością takiego jego opracowania, aby jego zakres i stopień szczegółowości odpowiadał uzgodnionemu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nidzicy.

Dla terenu objętego opracowaniem obowiązują obecnie postanowienia *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica*, uchwalonego uchwałą nr XXXII/488/2013 przez Radę Miejską Nidzicy dnia 28 maja 2013 roku.

Konieczność sporządzenia nowej edycji *Studium* określiła uchwała nr IX/111/2015 Rady Miejskiej w Nidzicy z dnia 30 czerwca 2015 roku.

Zmiany merytoryczne w projekcie zmiany *Studium* obejmują głównie następujące zagadnienia:

- aktualizacji terenów złóż kopalin na terenie miasta i gminy Nidzica;
- zmiany w zakresie kierunków rozwoju, wynikające z postępujących zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, w tym: wprowadzenie terenów pod zalesienia; wprowadzenia terenów z przeznaczeniem na tereny działalności gospodarczej; rezygnacja z przeznaczenia terenów pod zabudowę obiektami handlowymi o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² na obszarze gminy;
- zmiany w zakresie infrastruktury technicznej, wynikające ze stanu realizacji, zmian w przepisach oraz polityki gminy;
- dostosowania do obecnego stanu prawnego, między innymi w zakresie ochrony przyrody;

Zaktualizowano między innymi uwarunkowania ekofizjograficzne oraz zasób obiektów podlegających ochronie konserwatorskiej.

2. Istniejący stan środowiska gminy i miasta Nidzica.

2.1 Istniejący stan środowiska gminy Nidzica.

Geomorfologia i budowa geologiczna.

Według podziału fizycznogeograficznego Kondrackiego obszar gminy i miasta Nidzica położony jest w zasięgu kilku mezoregionów. Są to: Pojezierze Olsztyńskie, Równina Mazurska, Wzniesienia Mławskie oraz Garb Lubawski.

Równina Mazurska zajmuje środkową i północno-wschodnią część gminy Nidzica. Przeważa tam równina sandrowa. Występują liczne zagłębienia powstałe w wyniku wytapiania brył martwego

lodu. Część spośród nich jest wypełniona wodą tworząc jeziora wytopiskowe. Szlaki odpływu wód topniejącego lodowca są wykorzystywane przez rzeki, na przykład Omulew.

Północny skraj gminy Nidzica leży w granicach mezoregionu Pojezierze Olsztyńskie. Rzeźba tego terenu utworzona została podczas ostatniego zlodowacenia i powstała w wyniku występowania lobu Łyny. Charakterystyczne dla rzeźby tego obszaru jest występowanie dużych powierzchni sandrowych. Wyróżniającą się formą morfologiczną jest głęboko wcięta w otaczającą powierzchnię dolina Łyny.

Wzniesienia Mławskie zajmują południową część obszaru gminy. Rzeźba terenu jest pagórkowata, a jego mozaikowatość jest umiarkowanie intensywna. Tereny wysoczynowe przecina szeroka dolina Wkry (Nidy).

Mezoregion Garb Lubawski obejmuje północno-zachodnie krańce gminy. Występujące w jego granicach pojedyncze pagóry wyraźnie górują nad otoczeniem.

Geologicznie obszar gminy leży w zasięgu prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej. Krystaliczne podłoże zalega na głębokości około 2 km i poniżej. Nadścielone jest ono skałami osadowymi utworzonymi w erach geologicznych: paleozoicznej, mezozoicznej i kenozoicznej. Warstwy przypowierzchniowe zbudowane są z osadów czwartorzędowych (głównie polodowcowych glin, piasków i żwirów).

W czwartorzędzie cały obszar gminy został objęty zlodowaceniami plejstoceniowymi. W południowej części gminy występowały dwa zlodowacenia: południowopolskie i środkowopolskie. W północnej części gminy występowały trzy zlodowacenia, obok wymienionych wyżej także zlodowacenie bałtyckie.

Najstarsze utwory plejstocenu pochodzą ze zlodowacenia południowopolskiego. Są to dwa poziomy glin zwałowych rozdzielonych interstadialnymi piaskami rzecznyymi oraz mułkami i piaskami jeziornymi. Podczas zlodowacenia środkowopolskiego rejon Nidzicy był trzykrotnie objęty przez lodowiec. Z tego okresu pochodzą trzy nieciągłe poziomy glin zwałowych, które są podścielone oraz rozdzielone seriami piasków i żwirów wodnolodowcowych, a lokalnie ilów i mułków zastoiskowych.

W południowej części gminy osady najmłodszego stadia zlodowacenia środkowopolskiego znajdują się na powierzchni. Są to gliny zwałowe, piaski i żwiry wodnolodowcowe i lodowcowe, piaski i mułki kemów, piaski, żwiry i głązy moren czołowych i ozów.

Północna część gminy objęta została zlodowaceniem bałtyckim. Poprzedzający ją interstadiał eemski wykształcony jest w postaci osadów jeziornych (gytie, kreda jeziorna, torfy). Występują one na powierzchni w rejonie miasta Nidzica. Wśród utworów tego zlodowacenia dominują piaski i żwiry wodnolodowcowe i lodowcowe. Ponadto występują tutaj osady moren czołowych, piaski i mułki kemowe oraz mułki zastoiskowe.

Najmłodszymi osadami na terenie gminy są holoceniowe torfy, namuły, piaski i gytie jeziorne oraz piaski rzeczne.

Gleby.

Użytki rolne zajmują około 40 % powierzchni miasta i gminy Nidzica. Dominują przestrzennie grunty orne. Wśród nich przestrzennie przeważają gleby kompleksów żytnich, głównie IV, V i VI klasy bonitacyjnej. Kompleksem przeważającym jest kompleks żytni dobry zajmujący około 42%. Jedynie kilka procent mniej (około 39%) zajmuje kompleks żytni słaby. Około 9 % zajmuje kompleks żytni bardzo dobry.

Gleby kompleksu żytniego dobrego wykształcone są na ogół z piasków gliniastych mocnych podścielonych piaskami luźnymi. Są to gleby brunatne bądź płowe. Są to gleby o średniej urodzajności, średnio zwarte i średnio zasobne w składniki pokarmowe.

Z piasków słabo gliniastych podścielonych piaskami luźnymi wykształcone są gleby kompleksu żytniego słabego. Są to gleby piaskowe różnych typów genetycznych, w przewadze słabo urodzajne.

Natomiast gleby kompleksu żytniego bardzo dobrego występują lokalnie w rejonie miejscowości Bartoszki, Waszulki, Rozdroże, Łysakowo oraz na północ od Tatar. Wykształcone są na piaskach gliniastych mocnych podścielonych gliną. Są to gleby na ogół pseudobielicowe (płowe) oraz

miejscami czarne ziemie. Są to gleby o średniej urodzajności, średnio zwarte i średnio zasobne w składniki pokarmowe.

Gleby kompleksu pszennego zajmują około 10% powierzchni gruntów ornych. W tym kompleks pszenno dobry około 7% i pszenno wadliwy około 3%.

Trwałe użytki zielone występują na terenie gminy w rozproszeniu. Związane są głównie z terenami nadrzeczными oraz nadjeziornymi. Gleby trwałych użytków zielonych w większości są pochodzenia organicznego (głównie gleby torfowe i murszowe). Są one w części wtórnie zabagnione.

Przyroda ożywiona gminy.

Lesistość terenów gminy jest wysoka - wynosi około 50 %. Stawia to gminę w rzędzie gmin o wysokiej lesistości (lesistość średnia dla województwa warmińsko-mazurskiego wynosi około 29 %).

Lasy i grunty leśne na terenie gminy wchodzi w skład 2 nadleśnictw. Lasy i grunty leśne w pasie wschodnim gminy administruje Nadleśnictwo Jedwabno, w pozostałej części Nadleśnictwo Nidzica. Lasy gminy Nidzica nie są zbyt mocno rozdrobnione, większość drzewostanów skupiona jest w dużych kompleksach leśnych Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej, w północno-wschodniej części obszaru gminy. Mniejsze kompleksy, położone wśród pól i nieużytków, nie połączone z innymi lasami, to przeważnie zalesienia na gruntach porolnych.

Zgodnie z danymi z *Programu ochrony przyrody Nadleśnictwa Nidzica* dominującym siedliskiem na terenie Nadleśnictwa, w tym i na terenach leśnych Nadleśnictwa znajdujących się w granicach gminy Nidzica, jest las mieszany świeży (około czterdziestu procent), a następnie bór mieszany świeży (około trzydziestu kilku procent). Ponadto większe powierzchnie (kilkanaście procent) zajmuje siedlisko boru świeżego. Lokalnie występują siedliska lasu świeżego, lasu mieszanego wilgotnego oraz olsu, przy czym zajmują one niewielkie powierzchnie (poniżej kilku procent). Poniżej procenta powierzchni zajmują siedliska lasu wilgotnego, lasu mieszanego bagiennego, boru mieszanego bagiennego, boru mieszanego wilgotnego. Gatunkami lasotwórczymi tworzącymi drzewostany są sosna, modrzew, świerk, buk, grab, dąb, klon, jesion, brzoza, olcha czarna i szara, topola osika oraz lipa. Największy udział mają gatunki iglaste (około 89 %), natomiast gatunki liściaste zajmują około 11% powierzchni leśnej. Dominującym gatunkiem, budującym drzewostan, jest sosna zwyczajna (ponad 88%).

W Nadleśnictwie Jedwabno, zgodnie z danymi *Programu ochrony przyrody Nadleśnictwa Jedwabno*, siedliskami zajmującymi największe powierzchnie są bór świeży, bór mieszany świeży oraz las mieszany świeży i bór mieszany świeży. Dominującym gatunkiem budującym drzewostan jest sosna (około 91%).

Wśród licznych roślin naczyniowych w lasach powyższych Nadleśnictw występują rośliny objęte ścisłą ochroną gatunkową, w tym bagnica torfowa, bagno zwyczajne, dziewięciśli bezłodygowy, kruszczyk błotny, lilia złotogłów, malina moroszka, naparstnica zwyczajna, orlik pospolity, łuskiewnik różowy, mącznica lekarska, pływacz mniejszy, pomocnik baldaszkowy, przylaszczka pospolita, rosiczka okrągłolistna, sasanka łąkowa, storczyk krwisty, turzyca bagienna, wawrzynek wilczczyko, wełnianka delikatna, widłak goździsty, widłak jałowcowaty, widłak spłaszczony. Ponadto zanotowano występowanie roślin objętych częściową ochroną gatunkową, w tym barwinek pospolity, bluszcz pospolity, grąźel żółty, grzybień białe, kalina koralowa, kocanki piaskowe, konwalia majowa, kopytnik pospolity, kruszyna pospolita, marzanka wonna, pierwiosnka lekarska, porzeczka czarna, turzyca piaskowa.

Fauna gminy, w związku z występowaniem rozległych kompleksów leśnych, przecinających obszar gminy strumieni i rzek, które biorą tu swój początek, terenów bagiennych i rozlewisk, a także pól i łąk, jest bardzo bogata.

Plązy i gady na obszarze gminy występują dość licznie. Reprezentowane są przez takie gatunki jak traszka zwyczajna, rzekotka drzewna, grzebiuszka ziemna, ropucha szara, ropucha zielona, ropucha paskówka, żaba wodna, żaba jeziorkowa, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworódka, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata. Na obszarze gminy występują również żółw

śluzki oraz kumak nizinny – są to zwierzęta znajdujące się w załączniku Dyrektywy Siedliskowej. Zinwentaryzowanym miejscem występowania żółwia błotnego są śródleśne oczka wodne w Leśnictwie Orłowo (oddz. 168, 181, 199). W związku z występowaniem żółwia błotnego nad jez. Orłowo Małe został utworzony tam rezerwat „Orłowo Małe”.

Występowanie kumaka nizinnego zanotowano w Leśnictwie Łyna (oddz. 315h).

Wszystkie wymienione wyżej gatunki gadów i płazów są objęte ścisłą ochroną.

Na omawianym obszarze stwierdzono występowanie trzech ssaków znajdujących się w załączniku Dyrektywy Siedliskowej. Są to bóbr, wilk i wydra.

Inwentaryzacja przeprowadzona w 2006 roku wykazała 36 stanowisk bobra w granicach Nadleśnictwa Nidzica. Zwierzęta te bytują wzdłuż całej rzeki Koniuszanki i w okolicach jeziora Koniuszyn oraz wzdłuż rzek Łyna nad jeziorem Krzyż, nad rowami melioracyjnymi i rozlewiskami. Na terenach Nadleśnictwa Jedwabno, będących w granicach gminy Nidzica, stanowiska bobrów zanotowano nad jeziorem Omulew, Czarne, Trzciny.

Miejscem występowania wydry są wszelkiego rodzaju zbiorniki wód słodkich, szczególnie o zalesionych brzegach. W Nadleśnictwie Nidzica, w obrębie gminy Nidzica, występowanie wydry zanotowano w następujących miejscach: staw we wsi Borowy Młyn, staw rybny we wsi Litwinki, wschodni brzeg jeziora Orłowskie Duże, rzeka Łyna oraz jez. Kiernoz Mały i Kiernoz Duży, jez. Koniuszyn oraz teren wzdłuż linii brzegowej, jez. Bujaki, stawy rybne w okolicy Frąnkowa.

Awifauna regionu również jest bogata. Między innymi znajdują tu miejsca bytowania: żurawia, bociana czarnego, orlika krzykliwego, bielika, łabędzia bielika, łabędzia czarnego, bociana białego, perkozka, nura czarnoszyjnego.

Cześć terenów leśnych gminy Nidzica stanowią lasy ochronne, w tym lasy wodochronne oraz cenne fragmenty rodzimej przyrody i ostoje zwierząt.

Na terenie gminy Nidzica w lasach Nadleśnictwa Jedwabno, są to głównie lasy wodochronne, zlokalizowane przede wszystkim wokół jezior: Omulew, Czarne, Trzciny, Dłużek. Lokalnie występują ostoje przyrody (Leśnictwo Dębowa Kępa oddz. 7 fragment 8 oraz oddz. 22; Leśnictwo Wały, oddziały 320 i 362).

W lasach administrowanych przez Nadleśnictwo Nidzica, znajdujących się na terenie gminy, występują lasy o statusie wodochronnym – głównie w dolinie rzeki Łyny oraz wokół jez. Kiernoz Mały oraz jezior Borówko oraz jeziora we wsi Bujaki. Ponadto występują lasy chroniące środowisko przyrodnicze – w Leśnictwie Łyna oddz. 293 (kompleks leśny na północny zachód od Nidzicy w dolinie Nidy), w Leśnictwie Więckowo oddz. 63 (kompleks leśny na wschód od Napiwody) oraz fragment oddz. 270 oraz 295 w Leśnictwie Jeleń na południowy wschód od jez. Koniuszyn.

Według inwentaryzacji przyrodniczej wykonanej w ramach *Raportu oddziaływania na środowisko parku wiatrowego w gminie Nidzica oraz gminie Kozłowo* sporządzonego przez Studio Doradztwa Środowiskowego Dorota Michalska w maju 2012 r. – dotyczącego przedsięwzięcia polegającego na budowie zespołu do 13 elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (drogi dojazdowe, place montażowe i manewrowe) w rejonie miejscowości Frąnkowo w gminie Nidzica oraz miejscowości Januszkowo i Michałki w gminie Kozłowo – omawiany teren to głównie teren użytkowany rolniczo, przekształcony przez człowieka. W miejscach przekształconych, nieużytkowanych rolniczo rozwijają się ruderalne zbiorowiska bylin i pnączy z klasy *Artemisietea vulgaris*. Wśród gatunków roślin występujących w tego typu zbiorowiskach są m.in. bylica piołun, pokrzywa zwyczajna, bniec biały, łopian pajęczynowaty, osietnik kędzierzawy, ostrożeń polny, nostrzyk żółty, wiesiołek dwuletni, rumianek pospolity, lnicza pospolita, koniczyna polna. Niekiedy wśród pół znajdują się niewielkie enklawy łąk intensywnie użytkowanych, które tworzą m.in.: lucerna sierpowata, bodziszek łąkowy, szczaw zwyczajny, wyka płotowa, koniczyna biała, babka lancetowata, skrzyp polny, mniszek pospolity.

Wśród krajobrazu rolniczego wyróżniają się niewielkie enklawy lasów. Są to jednowiekowe, nasadzenia sosny zwyczajnej *Pinus sylvestris* na siedlisku grądu.

Reasumując w rejonie planowanej inwestycji występują na ogół pospolite gatunki roślin. Dotyczy to zwłaszcza jej części na terenie gminy Nidzica. Spośród nich jedynie grązel żółty *Nuphar luteum*, występujący w zbiornikach wodnych w północno - zachodniej części obszaru inwestycji objęty jest ochroną częściową.

Według przeprowadzonej inwentaryzacji ptaków na terenie planowanej inwestycji awifauna reprezentuje gatunki ptaków typowe dla krajobrazu rolniczego, lęgowe w obrębie upraw zbóż i roślin okopowych (skowronek *Alauda arvensis*, pliszka żółta *Motacilla flava*). Lokalna awifauna jest pozbawiona dużego udziału gatunków związanych ze środowiskiem wodnym, zaroślami, nieużytkami oraz łąkami.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono 5 gatunków lęgowych, które są wymienione w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, w tym na terenie gminy Nidzica:

1. błotniak stawowy *Circus aeruginosus* - lęgowe w obrębie zbiornika wodnego w pobliżu drogi głównej Warszawa – Olsztyn,
2. bocian biały *Ciconia ciconia* - gniazdo przy gospodarstwie rolnym we Frąknowie. Ptaki regularnie co roku odbywają tu lęgi.
3. lerka *Lullula arborea* - 1 stanowisko na północ od Frąknowa na skraju lasu.

W promieniu 3 km od inwestycji nie stwierdzono pewnego gniazdowania gatunków wokół których wyznaczana jest strefa ochronna.

Podczas wczesnowiosennej migracji do najczęściej odnotowywanych ptaków należały: skowronek *Alauda arvensis*, gęsi (zbożowa *Anser fabalis*, białoczelna *Anser albifrons*, gęgawa *Anser anser*), żuraw *Grus grus*, czajka *Vanellus vanellus*.

Do głównych migrantów należały: zięba *Fringilla coelebs*), szpak *Sturnus*, żuraw *Grus grus*, grzywacz *Columba palumbus*, czajka *Vanellus vanellus*, gęsi *Anser sp.* (głównie gęgawa *Anser anser* oraz gęś zbożowa *Anser fabalis* i gęś białoczelna *Anser albifrons*), dymówka *Hirundo rustica*.

Korytarzem migracyjnym ptaków wróblowych Passeriformes był ciąg północ-południe nawiązujący do drogi krajowej Warszawa-Olsztyn. Ze względu na fakt, że jest to teren osadzony na obrzeżu większego kompleksu leśnego, część gatunków wędruje tu szeroką strefą (oprócz sąsiedztwa drogi Olsztyn-Warszawa, który na podstawie rocznych obserwacji można w pewnym stopniu uznać za trasę migracji).

Nie stwierdzono noclegowisk żurawia *Grus grus* w obrębie planowanej lokalizacji

W ramach wyżej wymienionego *Raportu* przeprowadzono również inwentaryzację nietoperzy. Na podstawie analizy sonogramów łącznie na powierzchni planowanej farmy wiatrowej zarejestrowano 248 jednostek aktywności nietoperzy, należących do co najmniej 6 gatunków: borowca wielkiego *Nyctalus noctula*, karlika malutkiego *Pipistrellus pipistrellus*, mroczka późnego *Eptesicus serotinus*, karlika większego *Pipistrellus nathusii*, mroczka posrebrzanego *Vespertilio murinus* oraz nieoznaczonychnocków *Myotis sp.* Ponadto zarejestrowano 2 przeloty nieoznaczonych karlików *Pipistrellus sp.* Wszystkie stwierdzone gatunki nietoperzy są objęte ochroną ścisłą, zapisami Konwencji Berneńskiej, Konwencji Bońskiej oraz Porozumienia o Ochronie Nietoperzy w Europie (EUROBATS). Są również umieszczone w Załączniku IV unijnej Dyrektywy Siedliskowej. Jeden gatunek, mroczka posrebrzanego, umieszczono w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt, w kategorii LC (najmniejszej troski; Wołoszyn 2001).

Według inwentaryzacji przyrodniczej wykonanej w ramach *Raportu oddziaływania na środowisko budowy drogi ekspresowej S7 na odcinku Nidzica - Napierki* sporządzonego przez zespół mgr A. Jamiołkowski, dr inż. I. Łązniewska, mgr inż. J. Łązniewski, na terenie objętym inwentaryzacją, nie stwierdzono występowania gatunków roślin wymienionych w załącznikach do Dyrektywy Siedliskowej. Wśród gatunków objętych ochroną ścisłą zanotowano występowanie kukułki krwistej, a ochroną częściową kruszyny pospolitej.

Siedliskiem priorytetowym objętym ochroną w ramach dyrektywy siedliskowej Natura 2000 oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzaju

siedlisk podlegających ochronie, występującym na terenie objętym badaniami, jest łąg olszowy (Fraxino-Alnetum).

Wśród płazów zinwentaryzowano następujące gatunki ropucha szara, żaba moczarowa, żaba trawna, żaba jeziorowa, żaba wodna. Wszystkie stwierdzone gatunki są ściśle ochrona gatunkową. Najliczniej występowały ropucha szara i żaba trawna, są to najpospolitsze gatunki występujące w Polsce. Natomiast wśród gadów: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec.

Awifauna terenu to 93 gatunki ptaków, wśród których 11 gatunków to gatunki chronione w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 – wymienione w załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG. Są to bielik, lerka, derkacz, gąsiorek, bocian biały, ortolan, trzmielojad, błotniak stawowy, żuraw, bocian czarny, rybitwa czarna.

Wody powierzchniowe.

Przez gminę Nidzica przebiega dział wodny pierwszego rzędu oddzielający dorzecze Wisły od dorzecza Pregoty. Dział ten oddziela położony w północnej części gminy nieduży obszar odwadniany przez rzekę Łynę (będącą prawostronnym dopływem Pregoty) od pozostałych terenów, włączonych – poprzez systemy rzek Omulew i Wkra (Nida) oraz Orzyc – do dorzecza Wisły. Należąca do dorzecza Pregoty rzeka Łyna ma swoje źródła na terenie gminy Nidzica w pobliżu miejscowości Łyna. Rzeka Łyna na terenie gminy przyjmuje dwa niewielkie dopływy Wólkę i Strugę Witramowską. W jej dorzeczu, w granicach opracowania, leżą niewielkie jeziora: Wólka, Bolejny, Bujaki, Borówko, Krzyż i Orłowo Wielkie.

Blisko zachodniej granicy gminy Nidzica położone są źródła rzeki Nidy. Rzeka Omulew wypływa z jeziora Omulew, leżącego w północno-wschodniej części obszaru gminy.

Głównymi rzekami przepływającymi przez teren gminy Nidzica są rzeki Łyna i Nida. Większym ciekim jest również rzeka Koniuszyn, będąca dopływem jez. Omulew.

Rzeka Łyna ma swoje źródła w granicach gminy, w pobliżu miejscowości Łyna. Rzeka płynie na północ i przy granicy z gminą wpada do jez. Brzeźno (graniczącego z gminą).

Rzeka Nida przepływa przez południowo-zachodnią część gminy, przepływając przez miasto Nidzicę.

Rzeka Koniuszyn przepływa przez jezioro Koniuszyn. W ich zlewni znajdują się duże obszary bezodpływowe, tzn. pozbawione odpływu powierzchniowego. Odwadnianie tych obszarów odbywa się drogą podziemną.

Największe możliwości odbioru ścieków ma rzeka Omulew poniżej jeziora Omulew i Nida (Wkra) poniżej Nidzicy. Ich przepływy średnie niskie wynoszą odpowiednio 0,52 i 0,13 m³/sek.

Jeziora występują głównie w północno-wschodniej części gminy. Południowo-zachodnia część obszaru gminy (dorzecze Wkry i fragment dorzecza rzeki Orzyc) położone są poza zlewnią jezior.

Największym jeziorem znajdującym się w granicach gminy jest jezioro Omulew. Powierzchnia zwierciadła wody wynosi około 509 ha, głębokość maksymalna 32,5 m, głębokość średnia 4,3 m, powierzchnia zlewni całkowitej zbiornika 168,5 km².

Ponadto w granicach gminy znajdują się takie jeziora jak: jez. Dłużek, jez. Trzciniowe, jez. Czarne, jez. Stryjewko, jez. Koniuszyn, jez. Kiernoz Mały, jez. Mały Maróz, jez. Orłowo Wielkie, Bujaki, Borówko, Bolejny, Wólka.

Do granic gminy przylegają jez. Brzeźno oraz jez. Kiernoz Wielki.

Zestawienie charakterystycznych parametrów większych jezior (wg portalu jeziora.pl)

Lp	Nazwa jeziora	Powierzchnia w ha	Głębokość w m średnia / maksymalna
Jeziora w granicach gminy			
1	Omulew	509	4,3 / 32,5
2	Czarne	50,7	1,4 / 3,8
3	Kiernoz Mały	54	3 / 11,5
4	Borówko	36	6/17
5	Bujaki	23	3/5,6
6	Orłowo Wielkie	21	9
7	Koniuszyn	-	-/-
8	Dłużek	11,5	-/-
9	Wólka	16,2	6,4/17,4
10	Bolejny	11	2/4
11	Stryjewko	-	-/-
12	Mały Maróz	-	-/-
Jeziora przylegające do granic gminy			
13	Kiernoz Wielki	85	3 / 15,5
14	Brzeźno	-	-/-

Wododziałowe położenie obszaru gminy Nidzica znajduje odzwierciedlenie w podziale na liczne jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Północno-zachodnia część obszaru gminy znajduje się w regionie wodnym Łyny i Węgorapy. Pozostała część obszaru gminy pozostaje w regionie wodnym środkowej Wisły. Obowiązują Plany Gospodarowania Wodami (zatwierdzone przez Radę Ministrów w 2011 roku), odpowiednio na obszarze dorzecza Pregoty i na obszarze dorzecza Wisły.

Północno-zachodnia część obszaru gminy (pozostająca w dorzeczu Pregoty) jest to rzeczne JCWP *Łyna do dopływu z jeziora Jelguń (Jelguńskie)* (PLRW 70002558435). Jest to JCWP naturalna. Ocena stanu: zły. Zagrożona jest nieosiągnięciem celów Ramowej Dyrektywy Wodnej. Wpływ działalności antropogenicznej na JCW generuje przesunięcie w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW.

W obrębie powyższego rzeczne JCW na terenie gminy Nidzica leży jeziora JCWP *Kiernoz Mały* (PLLW30370). Jest to JCWP naturalna. Ocena stanu: dobry. Niezagrożona jest nieosiągnięciem celów RDW.

Większość południowej i zachodniej części obszaru gminy znajduje się w zlewni Wkry.

Dominująca przestrzennie część tych terenów (wraz z miastem Nidzica) należy do rzeczne JCWP *Wkra od źródeł do dopływu Zagrzewa* (PLRW 200017268489). Jest to JCWP naturalna. Ocena stanu: zły. Zagrożona jest nieosiągnięciem celów Ramowej Dyrektywy Wodnej. Wpływ działalności antropogenicznej na JCW generuje przesunięcie w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW.

Fragment zachodni tej zlewni – w rejonie Łysakowa – położony jest w zlewni Szkotówki i należy do rzeczne JCWP *Szkotówka od źródeł do Lipowskiej Strugi z jeziorem Kownackim* (PLRW 200017268289). Jest to JCWP naturalna. Ocena stanu: zły. Zagrożona jest nieosiągnięciem celów Ramowej Dyrektywy Wodnej. Wpływ działalności antropogenicznej na JCW generuje przesunięcie w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW.

Północno-wschodnia część obszaru gminy (pozostająca w dorzeczu rzeki Omulew) jest to rzeczne JCWP *Omulew od źródeł do Czarnej Rzeki* (PLRW 2000252654169). Jest to JCWP naturalna. Ocena stanu: zły. Zagrożona nieosiągnięciem celów Ramowej Dyrektywy Wodnej. Wpływ działalności antropogenicznej na JCW generuje przesunięcie w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW.

W obrębie powyższego rzeczno JCW znajdują się na terenie gminy jeszcze trzy jeziorne JCWP. Są to :

Jeziorne JCWP *Omulew* (PLLW30281). Jest to JCWP naturalna. Ocena stanu: zły. Zagrożona nieosiągnięciem celów RDW. W uzasadnieniu wyznaczenia JCW do derogacji pisze się, iż 6 lat jest okresem zbyt krótkim aby mogła nastąpić poprawa stanu wód nawet przy założeniu całkowitej eliminacji presji. Na jeziorach zanieczyszczenia kumulują się głównie w osadach dennych, które w jeziorach eutroficznych są źródłem związków biogenych oddawanych do jezior jeszcze przez wiele lat po ustaniu ich zanieczyszczania.

Jeziorne JCWP *Trzciano (Trzcinowe, Trzcianno, Trzcianne)* (PLLW30284). Jest to JCWP naturalna. Ocena stanu: dobry. Niezagrożona nieosiągnięciem celów RDW.

Jeziorne JCWP *Czarne* (PLLW30285). Jest to JCWP naturalna. Ocena stanu: dobry. Niezagrożona nieosiągnięciem celów RDW.

Równoleżnikowo rozciągnięty pas obszaru w środkowej części gminy (od Wietrzychowa, poprzez Napiwodę do miejscowości Wały) objęty został jednym rzeczno JCWP *Struga Baranowska* (PLRW 2000172658529). (Chociaż część zachodnia tego pasa jest obszarem bez odpływu powierzchniowego i ciąży poprzez Koniuszankę do zlewni rzeki Omulew, a jej część wschodnia z właściwą Strugą Baranowską leży w zlewni rzeki Orzyc). Jest to JCWP naturalna. Mimo oceny jej stanu jako zły, niezagrożona jest nieosiągnięciem celów RDW.

Pozostałe dwa fragmenty obszaru gminy w jej części południowo-wschodniej znajdują się w zlewni dopływów rzeki Orzyc.

Teren w rejonie osady Módlki leży w rzeczno JCWP *Dopływ z Jabłonowa z jeziorem Zawadzkiem* (PLRW 200017265829). Jest to JCWP naturalna. Mimo oceny jej stanu jako zły, niezagrożona jest nieosiągnięciem celów RDW.

Teren w rejonie Piotrowic leży w rzeczno JCWP *Borowianka* (PLRW 200017265818). Jest to JCWP naturalna. Także mimo oceny jej stanu jako zły, niezagrożona jest nieosiągnięciem celów RDW.

Wody podziemne.

W odniesieniu do wód podziemnych północno-zachodnia część obszaru gminy znajduje się w regionie wodnym Łyny i Węgorapy. Jest to fragment jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) o kodzie: PLGW720020. Według Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Pregoty (zatwierdzonym przez Radę Ministrów w 2011 roku) ocena stanu ilościowego dla tego JCWPd określona została jako: *dobra*; ocena stanu chemicznego: *dobra*; ocena ryzyka: *niezagrożona*.

Pozostała część obszaru gminy pozostaje w regionie wodnym środkowej Wisły. Południowo-zachodnia część obszaru gminy (zlewnia Wkry) jest fragmentem jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) o kodzie: PLGW230048. Natomiast część północno-wschodnia obszaru gminy (zlewnia rzek: Omulew i Orzyc) to fragment jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) o kodzie: PLGW230050. Według Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły (zatwierdzonym przez Radę Ministrów w 2011 roku) dla obydwu tych JCWPd ocena stanu ilościowego: *dobra*; ocena stanu chemicznego: *dobra*; ocena ryzyka: *niezagrożona*.

Warunki zaopatrzenia w podziemną wodę do celów pitnych i gospodarczych są na terenie gminy generalnie bardzo korzystne. Według map hydrogeologicznych Polski w skali 1:50 000, arkusz Nidzica, Narzym, Olsztynek, Muszaki, Jedwabno (PIG W-wa 1998 – 2002 r.) na większości jej terenów średnie wydajności potencjalnej studni wierconej przekraczają 70 m³/godz. Nieco mniejsze (30-50 m³/godz.) są na terenach na południowy wschód od Nidzicy. Także północno-wschodnia część obszaru gminy jest pod tym względem uboższa – wydajności potencjalnej studni wierconej są tam zróżnicowane w zakresie 10-60 m³/godz.

Głównym wodonoścem są piaszczysto-żwirowe wodnolodowcowe osady czwartorzędowe, zalegające na głębokościach kilku do kilkudziesięciu metrów.

Na dużych obszarach gminy jest to poziom przypowierzchniowy tych osadów, nie chroniony, lub słabo chroniony przed zanieczyszczeniami z powierzchni. Według wyżej wymienionych map hydrogeologicznych, poziom główny wód podziemnych charakteryzuje się niską odpornością przed zanieczyszczeniami z powierzchni. W zależności od rodzaju pokrycia powierzchni (las, rola, tereny zainwestowane), stopień zagrożenia tych wód określany jest jako średni, wysoki lub bardzo wysoki.

Tereny, gdzie poziom główny wód podziemnych charakteryzuje się średnią odpornością przed zanieczyszczeniami z powierzchni to południowo-wschodnia część obszaru gminy i tereny w jej północnym pasie. Stopień zagrożenia tych wód określany jest jako niski.

Te korzystne warunki hydrogeologiczne oparte o wrażliwy na zanieczyszczenia poziom wodonośny, znalazły odzwierciedlenie podczas wstępnej kwalifikacji w latach 80-tych ubiegłego wieku takich terenów do tzw. Głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce. Południowa i zachodnia część obszaru gminy została zaliczona do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 214 „Działdowo”. Cytowane mapy hydrogeologiczne i opracowania hydrogeologiczne (Dokumentacja hydrogeologiczna ustalająca zasoby wód podziemnych zlewni Wkry z bezpośrednią zlewnią Wisły – POLGEOL S.A. W-wa 2010 r.) tego zbiornika nie identyfikują. Natomiast z dokumentacji tej, zatwierdzonej przez Ministra Środowiska, wynika, że w rejonie Nidzicy występuje znaczna nadwyżka zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych nad ich aktualnym poborem. Pobór ten jest 10 razy mniejszy od zasobów dyspozycyjnych. Wobec tego zasoby wód podziemnych nie stanowią ograniczenia dla rozwoju gminy.

W roku 2013 sporządzona została „Dokumentacja hydrogeologiczna określająca warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 214 – Zbiornik Działdowo”. Dokumentację sporządziło Przedsiębiorstwo Geologiczne w Warszawie, a w roku 2014 zatwierdził ją Minister Środowiska.

W Dokumentacji zaprojektowano utworzenie obszaru ochronnego GZWP nr 214, obejmującego rejon Doliny Nidy od Załusek do północnej części miasta Nidzica włącznie. Powierzchnia tego projektowanego obszaru ochronnego wynosi 17 km². Wody podziemne tej części zbiornika zostały określone jako bardzo podatne na zanieczyszczenia (czas przesiąkania poniżej pięciu lat). Przeważającą część projektowanego obszaru ochronnego stanowią grunty rolne ze znacznym udziałem łąk i pastwisk. W jego części południowo-wschodniej znajduje się zabudowa miasta Nidzica oraz wyznaczona jest podstrefa Warmińsko-Mazurskiej Strefy Ekonomicznej.

Zgodnie z art. 60 Prawa Wodnego obszar ochronny zbiornika wodnego ustanawia dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej w drodze aktu prawa miejscowego. Omawiana Dokumentacja hydrogeologiczna GZWP nr 214 zawiera propozycje zakazów, nakazów i ograniczeń w sposobie użytkowania gruntów na wyznaczonym obszarze ochronnym GZWP nr 214. Są to m.in.:

- zakaz lokalizowania przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w szczególności na wody podziemne bez wcześniejszego przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko;
- zakaz lokalizowania składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych oraz innych niż niebezpieczne i obojętne (w tym składowisk podziemnych);
- zakaz składowania lub przechowywania odpadów promieniotwórczych;
- zakaz stosowania komunalnych osadów ściekowych;
- zakaz budowy nowych przydomowych oczyszczalni ścieków;

- zakaz stosowania środków ochrony roślin innych niż dopuszczone do stosowania w strefach ochronnych ujęć wody;
- zakaz lokalizowania instalacji do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów;
- nakaz uzgadniania z właściwym Dyrektorem RZGW - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica, - miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, - lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz warunków zabudowy;
- nakaz rozbudowy brakującej sieci kanalizacji zbiorczej: dotyczy budowy sieci kanalizacji zbiorczej w miejscowości Szerokopaś;
- nakaz stosowania urządzeń chroniących wody podziemne przed wpływem zanieczyszczeń pochodzących z dróg i parkingów – systemów szczelnych w połączeniu ze stawami odparowującymi lub separatorów;
- nakaz wystąpienia o uznanie lasu za wodochronny, sporządzenie planu ochrony lasu i uwzględnienia w nim zasad ochrony wód;
- nakaz właściwego zabezpieczenia lub likwidacji studni wierconych;
- zalecenie prowadzenia cyklicznych badań monitoringowych wód poziomu zbiornikowego;
- zalecenie ustanawiania stref ochrony pośredniej dla czynnych ujęć wody;
- zalecenie dokonywania systematycznej kontroli stanu i funkcjonowania przydomowej gospodarki ściekowej.

Złóża kopalin i tereny górnicze

Gmina Nidzica należy do stosunkowo bogatych w złoża kruszywa naturalnego – piaski i żwiry. Duże złoża, o genezie sandrowej, występują w północnej i środkowej części obszaru gminy. Należą do nich złoża Bolejny i Wietrzychowo. Specyfiką części południowej gminy są natomiast złoża kilka jest eksploatowanych. W ostatnich latach w tej części obszaru gminy udokumentowanych zostało kilka dość dużych złóż kruszywa naturalnego (głównie w rejonie miejscowości Kanigowo, Szerokopaś i Olszewo), co wiążąc należy ze wzrostem zapotrzebowania na tą kopalinę – związanym głównie z budową drogi ekspresowej nr 7.

Wśród dość dużej ilości obszarów torfowych, udokumentowano dość duże złoża tej kopaliny w sąsiedztwie miasta Nidzica (w obrębie Nibork) i mniejsze – w rejonie Frąknowa. Ostatnio zostały one w większości objęte koncesją umożliwiającą ich wydobycie.

Na północnym skraju gminy udokumentowane są złoża kredy jeziornej: „Malinowo pole II” – którego część leży już w gminie Olsztynek i „Malinowo III”. Są one nieeksploatowane z uwagi na obecnie małe zapotrzebowanie na tą kopalinę i ze względu na konflikt środowiskowy.

W ubiegłym wieku, w pobliżu miejscowości Waszulki wydobywano też ility zastoiskowe, z których produkowano wyroby ceramiki budowlanej. Opłacalne do wydobycia zasoby zostały wyeksploatowane.

W czasach przedwojennych prowadzone było podziemne wydobycie węgla brunatnego w okolicach Orłowa. Pozostałe zasoby są obecnie nieopłacalne do wydobycia.

Tereny górnicze ustanowione zostały dla osiemnastu złóż kruszywa naturalnego i dla dwóch złóż torfu, wyodrębnionych w poniższej tabeli. Są one objęte koncesjami zezwalającymi na ich wydobycie.

Wykaz złóż kopalni z terenu gminy Nidzica; stan na 31.XII 2014 r. (według „Bilansu zasobów kopalni i wód podziemnych w Polsce”), zaktualizowany.

Nazwa złoża	Kopalina	Miejscowość	Zasoby wg stanu na 31 XII 2014 r.	K - złoża objęte terenem górniczym i koncesją na wydobywanie; uwagi
1	2	3	4	5
Kruszywo naturalne (piaski i żwiry) – zasoby w tys. ton				
Bolejny	Kruszywo naturalne	Bolejny	7 534	Natura 2000 i Obszar Chronionego Krajobrazu
Kanigowo	- „ -	Kanigowo	77	
Kanigowo II	- „ -	Kanigowo	1	K
Kanigowo III	- „ -	Kanigowo	1 221	K
Kanigowo IV	- „ -	Kanigowo	38	K
Kanigowo V	- „ -	Kanigowo	142.	K
Kanigowo VI	- „ -	Kanigowo	394	K
Kanigowo VII	- „ -	Kanigowo	10 721	K
Kanigowo VIII	- „ -	Kanigowo	2 584	K
Kanigowo IX	- „ -	Kanigowo	b.d.	K
Kanigowo X	- „ -	Kanigowo	b.d.	K
Kanigowo XI	- „ -	Kanigowo	b.d.	
Nidzica	- „ -	Nidzica	734	
Olszewko	- „ -	Olszewko	3	
Olszewko I	- „ -	Olszewko	331	K
Olszewo	- „ -	Olszewo	425	K
Olszewo I	- „ -	Olszewo	b.d.	
Pawliki	- „ -	Pawliki	b.d.	
Piątki	- „ -	Piątki	142	K
Szerokopas II	- „ -	Szerokopaś	561	
Szerokopaś III	- „ -	Szerokopaś	2 964	K
Szerokopaś IV	- „ -	Szerokopaś	2 888	K
Tatary	- „ -	Tatary	5 847	K
Waszulki	- „ -	Waszulki	160	K
Waszulki II	- „ -	Waszulki	1 834	K
Waszulki III	- „ -	Waszulki	2 561	
Wietrzychowo	- „ -	Wietrzychowo	17 385	O Ch K
Wietrzychowo dz. 35	- „ -	Wietrzychowo	362	O Ch K
Wietrzychowo I	- „ -	Wietrzychowo	387	O Ch K
Załuski	- „ -	Załuski	1 958	K
Kreda jeziorna – zasoby w tys. ton				
Malinowo-poleII	Kreda jeziorna	Bujaki	1 006	Część złoża w gminie Olsztynek. O Ch K
Malinowo III	- „ -	Bujaki	226	O Ch K
Torf – zasoby w tys. m³				
Frąknowo	Torf	Frąknowo	27	K
Nibork Drugi	- „ -	Nibork Drugi	152	K
Nibork Drugi 1	- „ -	Nibork Drugi	23	

2.1 Istniejący stan środowiska miasta Nidzica.

Geomorfologia i budowa geologiczna.

Miasto Nidzica znajduje się w mezoregionie fizycznogeograficznym Wzniesienia Mławskie. Miasto przecina dolina Wkry (zwana też na tym odcinku Nidą). Południkowo przebiegająca dolina tej rzeki dzieli miasto część wschodnią i zachodnią, które leżą na terenach wysoczyznowych, poprzecinanych równoleżnikowo dolinami cieków dopływających do Nidy. Zabudowa miasta znajduje się głównie na terenach wysoczyznowych, ale w części centralnej także w dolinie Nidy.

Faliste i pagórkowate tereny wysoczyznowe zbudowane są z osadów plejstoceniowych, wykształconych na ogół jako piaszczyste osady wodnolodowcowe. Miejscami (głównie wzdłuż zachodniej krawędzi doliny Nidy) są to pagórki zbudowane z piasków i żwirów moren martwego lodu i kemów – są one porożcinane wyrobiskami po eksploatacji kruszywa naturalnego. Lokalnie występują też utwory spójne – gliny zwałowe. Osady powyższe zostały zdeponowane w czasie zlodowacenia Warty - według Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski w skali 1:50 000 arkusz Nidzica.

Podnóże terenów wysoczyznowych i tarasy rzeki Nidy zbudowane są na ogół z wodnolodowcowych osadów piaszczystych, zdeponowanych w czasie zlodowacenia Wisły, oraz z różnowiekowych osadów deluwialnych (głównie pylaste) i piaski stożków napływowych.

W równinnej dolinie Nidy i dolinach bocznych zalegają przeważnie holoceniskie piaski rzeczne i osady deluwialne, na dużych powierzchniach nadścielone osadami organicznymi – zwykle wykształconymi jako torfy.

Na znacznej części terenów pierwotna rzeźba jest zmieniona działalnością ludzką, co jest związane głównie z zabudową. Dotyczy to zwłaszcza doliny Nidy – gdzie grunty rodzime nadścielone są nasypami antropogenicznymi.

Gleby i szata roślinna.

W obrębie miejskiego zainwestowania gleby są generalnie zdegradowane.

Poza zainwestowaniem miejskim na terenach wysoczyznowych dominują przestrzennie gleby „lekkie”, pochodzenia mineralnego. Są to gleby kompleksów żytnych, przeważnie wykształcone z piasków słabogliniastych lub piasków gliniastych lekkich – żytnego słabego kompleksu glebowo-rolniczego i żytnego dobrego kompleksu glebowo-rolniczego. Lokalnie występują gleby kompleksu żytnego bardzo dobrego, wykształcone z piasków gliniastych mocnych zalegających na glinach.

Na niezainwestowanych terenach doliny Nidy i dolin bocznych duży udział przestrzenny mają gleby pochodzenia organicznego wykształcone na torfach, są one w dużej części zabagnione – prawdopodobnie głównie w wyniku naturalnych procesów obniżania powierzchni odwodnionych torfów. Natomiast zalegające w dolinach gleby murszowo-mineralne (na glinie lub piaskach) zwykle pełnią rolę użytków łąkarskich.

Zieleń wysoka na terenie miasta reprezentowana jest głównie przez zadrzewienia przydrożne i parkowe. Lokalnie, na obrzeżach znajdują małe zagajniki leśne, głównie sosnowe.

Wody powierzchniowe.

Teren miasta znajduje się w zlewni rzeki Wkry, zwanej na tym odcinku Nidą, poza zlewnią pojezierną. Rzeka Nida przepływa południkowo przez centrum miasta. Rzeka płynie uregulowanym korytem o szerokości około 6-10 m. Oprócz Nidy wody powierzchniowe występują w ciekach i rowach do niej dopływających, a także w nielicznych zbiornikach wodnych wykopanych w dolinach z wodą zaskórną. Odwodnienie odbywa się głównie drogą podziemną, a częściowo poprzez spływ powierzchniowy.

Wody podziemne.

Ponieważ w budowie przypowierzchniowych gruntów dominują osady piaszczyste, pierwszy poziom wód podziemnych jest szeroko rozpowszechniony i tworzy na ogół jednolite zwierciadło wody. Woda w tej warstwie wodonośnej przepływa od terenów wysoczyznowych w kierunku doliny Nidy, jako że lustro wody jest nachylone od terenów wysoczyznowych w kierunku doliny Nidy. Na wysoczyźnie zwierciadło wody zalega na głębokościach kilkunastu do dwudziestu kilku metrów, a w dolinie Nidy – płytko pod powierzchnią terenu. Miejscami, w najniższych partiach doliny są to wody zaskórne – zalegające na głębokości kilkudziesięciu centymetrów poniżej powierzchni.

Ten poziom wodonośny buduje mięzsza i rozległa warstwa wodonośna, tworząca zbiornik o dużych zasobach wody podziemnej. Ta warstwa wodonośna generalnie nie jest w naturalny sposób izolowana od powierzchni i w związku z tym jest narażona na zanieczyszczenia.

Wykonane w tym wieku badania stwierdziły takie zanieczyszczenia w kilku miejscach. W studni na terenie zakładu przetwórstwa drzewnego w Piątkach woda zawiera ponadnormatywną ilość chlorków. Prawdopodobnie jest to wynikiem składowania dawniej na tym terenie soli do zimowego utrzymania dróg.

Na terenie Zakładu Gospodarki Cysternami stwierdzono skażenie środowiska gruntowo-wodnego produktami naftowymi.

Studnie ujęcia miejskiego w Nidzicy ujmują głębsze partie tej warstwy wodonośnej, izolowane częściowo osadami o słabej przepuszczalności, co czyni je bardziej odpornymi na zanieczyszczenia z powierzchni.

Niemniej w połowie 2015 roku na ujęciu wody przy ul. Wyborskiej, pobierającej wodę z głębokości ponad 100 m, zidentyfikowano zanieczyszczenie wód ujęcia substancją o nazwie *trichloroeten*. Substancja ta była dawniej stosowana jako rozpuszczalnik tłuszczów o handlowej nazwie *tri*. W pobliżu, po drugiej stronie ulicy znajduje się dawne wysypisko odpadów (identyfikowane w wykonanym w 1970 roku przez Geoprojekt Warszawa *Opracowaniu fizjograficznym ogólnym* miasta Nidzica jako „wysypisko śmieci i gruzu”). Być może zanieczyszczenie warstwy wodonośnej ujęcia pochodzi z terenu tego byłego wysypiska.

Według Mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000, arkusz Nidzica (PIG W-wa 2002 r.), poziom główny wód podziemnych w rejonie Nidzicy charakteryzuje się niską odpornością przed zanieczyszczeniami z powierzchni. Stopień zagrożenia tych wód określany jest jako bardzo wysoki.

W sporządzonej roku 2013 „Dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 214 – Zbiornik Działdowo” północną część miasta Nidzica włączono do projektowanego obszaru ochronnego GZWP nr 214, ponieważ wody podziemne tej części zbiornika zostały określone jako bardzo podatne na zanieczyszczenia.

Złoże kopalin i tereny górnicze

W granicach miasta udokumentowane jest jedno złożo kruszywa naturalnego o nazwie „Nidzica”. Zalega ono we wschodniej części miasta, w strefie krawędziowej terenów wysoczyznowych do doliny Nidy. Zasoby jego wynoszą 734 tys. ton. Złożo nie jest objęte koncesją zezwalającą na jego wydobywanie.

W pobliżu granic miasta znajduje się na wysoczyźnie kilka złóż kruszywa naturalnego, z których koncesją zezwalającą na ich wydobywanie objęte są złoża „Piątki”, „Tatary”, „Olszewko I”, „Olszewo”, „Waszulki II” i „Waszulki”.

W dolinie Nidy, w pobliżu granic miasta, udokumentowane zostały złoża torfu: „Nibork Drugi” i „Nibork Drugi 1”. Złożo „Nibork Drugi” jest objęte koncesją zezwalającą na ich wydobywanie.

Powietrze atmosferyczne i klimat akustyczny gminy i miasta Nidzica

W Nidzicy przez wieloletnia nie wykonywano stałych pomiarów zanieczyszczeń powietrza. Badania zanieczyszczeń powietrza prowadził WIOŚ Olsztyn laboratorium mobilnym w roku 2000 na ul. Rataja w Nidzicy. Badania prowadzone były w listopadzie i obejmowały stężenie pyłu zawieszonego ogółem, dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla, amoniaku, a także metanu i węglowodorów niemetanowych.

Zarejestrowane w trakcie pomiarów wyniki średniodobowe, jak również wartości maksymalne nie przekraczały dobowych wartości dopuszczalnych D_{24} . Najwyższe stężenia pyłu zawieszonego i tlenku węgla wystąpiły w dobie o najniższej prędkości wiatru, a dwutlenku siarki i dwutlenku azotu – w dobie najzimniejszej. Stężenia pyłu zawieszonego były wyższe niż stężenia zanieczyszczeń gazowych, co sugeruje oddziaływanie niskie z lokalnej emisji.

W roku 2010 badaniami zanieczyszczeń prowadzonymi w ramach monitoringu środowiska przez WIOŚ w Olsztynie stwierdzono w strefie warmińsko-mazurskiej, konkretnie w mieście Nidzica, przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀. Sądzi się, iż główną przyczyną wystąpienia przekroczeń była wzmożona emisja ze źródeł komunalnych spowodowana szczególnie mroźną na tle wieloletnia zimą. Przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu związane są jeszcze ze słabej jakości materiałem grzewczym spalany w zbyt niskiej temperaturze.

Pozostałe stężenia zanieczyszczeń nie przekraczały wartości dopuszczalnych i docelowych określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 III 2008 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

Zarówno w roku 2013, jak i 2014 jakość powietrza pod względem niemal wszystkich zanieczyszczeń mieściła się w klasie A, co oznacza, że poziom zanieczyszczeń nie przekraczał dopuszczalnego. Przekroczenia nastąpiły w poziomie docelowym zanieczyszczenia benzo(a)piranem (z pomiarów także w Nidzicy), którego głównym źródłem zanieczyszczenia jest spalanie paliw kopalnych, szczególnie w indywidualnych domostwach, a także obecny jest w spalinach samochodowych. Stąd jakość powietrza w strefie warmińsko-mazurskiej, ze względu na zawartość benzo(a)pirenu {B(a)P}, została oceniona w raporcie WOIŚ w klasie C, tj. nie odpowiadająca normom. W roku 2014 w strefie warmińsko-mazurskiej jakość powietrza w klasie C oceniono również ze względu na zawartość pyłu zawieszonego PM₁₀.

Przekroczenia dotyczą jakości powietrza ze względu na zdrowie ludzi. Nie zanotowano przekroczeń ze względu na ochronę roślin.

Na obszarze opracowania znajdują się tereny chronione przed nadmiernym hałasem, dla których obowiązują wartości dopuszczalne i wartości progowe poziomu hałasu. Są to tereny związane z pobytem ludzi, głównie zabudowa mieszkaniowa.

Z poczynionych obserwacji wynika, że głównym źródłem hałasu w gminie i w mieście Nidzica jest droga krajowa nr 7, a także - chociaż w mniejszym stopniu – drogi wojewódzkie.

Z prowadzonych przez WIOŚ w 2003 roku i w 2005 roku badań hałasu drogowego przy drodze krajowej nr 7, wynika że poziom hałasu w miejscowości Litwinki (10 m od krawędzi jezdni) wynosił średnio odpowiednio 70,8 dB i 70,5 dB, a w miejscowości Kanigowo (8 m od krawędzi jezdni) wynosił średnio odpowiednio 74,5 dB i 75,3 dB. Są to wartości przekraczające wartości dopuszczalne dla zabudowy mieszkaniowej (ówcześnie 60 dB, obecnie 65 dB) i bliskie wartości progowej, która dla zabudowy mieszkaniowej wynosi 75 dB.

3. Ustalenia obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Nidzica.

Obecnie obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica, uchwalone przez Radę Miejską w Nidzicy uchwałą nr XXXII/488/2013 z dnia 28 maja 2013 roku.

Dokonano w nim syntezy uwarunkowań rozwoju z podziałem na czynniki wspierające rozwój i czynniki hamujące rozwój z rozróżnieniem na czynniki zewnętrzne i wewnętrzne. Do wspierających rozwój (funkcji turystycznych i rekreacyjnych) czynników wewnętrznych zaliczono walory przyrodnicze obszaru gminy i kulturowe wsi. Do hamujących rozwój gminy zaliczono m.in. brak dobrych (chłonnych) odbiorników ścieków.

Wyznaczono cele polityki wewnętrznej. Za cel nadrzędny uznano dążenie do zrównoważenia rozwoju ekologicznego, przestrzennego, społecznego i ekonomicznego, gwarantującego harmonijny rozwój przestrzeni życiowej całej społeczności lokalnej, bez ograniczania możliwości zaspokojenia potrzeb przez przyszłe pokolenia.

Wyznaczono też cele podstawowe. Są to:

Cel 1 - Aktywizacja społeczno - ekonomiczna gminy ukierunkowana na skuteczne zmniejszanie bezrobocia;

Cel 2 - Poprawa warunków życia mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem wyrównania dysproporcji między poziomem życia w mieście i na wsi;

Cel 3 - Wzbogacenie elementów kultury tożsamości miasta Nidzicy i jego otoczenia dla poprawy jakości życia mieszkańców oraz rozwoju turystyki krajoznawczej;

Cel 4 - Zapewnienie skutecznej ochrony środowiska przyrodniczego gminy dla utrzymania wysokiego standardu turystyki i wypoczynku oraz zdrowych warunków zamieszkania;

Cel 5 - Rozbudowa systemów infrastruktury technicznej.

Zidentyfikowano obszary wymagające zastosowania odrębnych polityk przestrzennych ochrony dziedzictwa kulturowego i kształtowania środowiska kulturowego, przedstawiono odrębnie dla siedmiu wyróżniających się części gminy.

Wyznaczono kierunki polityki przestrzennej – zagospodarowanie przestrzenne, a w tym dominujące cechy struktury przestrzennej do których zaliczono między innymi: rozległość przestrzenną; dwudzielny charakter gminy: część północna charakteryzuje się wysoką lesistością, a część południowa z dominującym arealem użytków rolnych; wysoki stopień zdeterminowania dotychczasowego i przyszłego rozwoju poprzez położenie gminy w silnym węźle hydrograficznym, co oznacza, że gmina stanowi strefę źródłiskową zlewni rzek: Omulew, Orzyc, Wkra, Łyna i Pasłęka, a przez jej centralną część przebiega dział wodny pierwszego rzędu oddzielający dorzecze Wisły od dorzecza Pregoly oraz duży obszar bezodpływowy; bardzo niską gęstość zaludnienia; wybitne rozdrobnienie osadnictwa.

Dominującą cechą struktury przestrzennej miasta uznano wysoki stopień zdeterminowania dotychczasowego i przyszłego rozwoju między innymi przez: położenie miasta w silnym węźle dolinnym o niekorzystnych warunkach dla rozwoju osadnictwa (tereny inwersyjne, podmokłe i słabonośne) wykluczających z teoretycznego pola rozwoju miasto o powierzchni około 1000 ha około 40% terenów; rozczłonkowanie terenów obecnie zagospodarowanych jak i terenów rozwojowych systemem rozdzielających dolin różnej wielkości dochodzącej w północnej części do 1000 m szerokości.

Zidentyfikowano kierunki zmian systemowych i sformułowano kierunki zagospodarowania przestrzennego. Są to między innymi: Równoważenie rozwoju w odniesieniu do struktury zagospodarowania rozumiane będzie jako rozwój zdolny do zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń; Planowanie i zarządzanie rozwojem przestrzennym w harmonii ze środowiskiem przyrodniczym i kulturowym oraz kultywowanie tożsamości kulturowej miasta; Racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej; Wspieranie przedsiębiorczości okołorolniczej; Rozwijanie agroturystyki wykorzystującej unikatowe w skali krajowej i międzynarodowej walory przyrodnicze i kulturowe przestrzeni okołoleśnych; Nawiązanie do „Systemu Turystyki Sieciowej” promowanej w Europie

Bałtyckiej poprzez tworzenie szlaków pieszych i rowerowych o znaczeniu międzynarodowym, krajowym i regionalnym wraz z całym systemem obsługi tego ruchu; Dopuszczenie koncentracji turystyki pobytowej w sposób nienaruszający równowagi środowiskowej; Oszczędne gospodarowanie zasobami terenowymi.

Ustalono kierunki polityki transportowej, w tym zasady obsługi komunikacyjnej, kierunki rozwoju transportu miasta i gminy.

Sformułowano kierunki polityki infrastrukturalnej.

Uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 22 lutego 2011 r. Nr IV/69/ w sprawie wyznaczenia aglomeracji Nidzica (Dz. Urz. z 2011 Nr 32, poz.564) na terenie miasta i gminy ustanowiono Aglomerację Nidzica. (Wszystkie miejscowości objęte zasięgiem wyznaczonej aglomeracji zostały skanalizowane).

W strukturze wewnętrznej gminy wyróżniono następujące strefy:

strefa 1 – strefa przyrodniczo – krajobrazowa,

strefa 2 – strefa krajobrazowa,

strefa 3 – strefa pierścienia osadniczego okołomiejskiego,

strefa 4 – strefa przedmiejska obejmująca dawne grunty komunalne miasta,

strefa 5 – strefa miejska.

Dla wyróżnionych stref zostały określone ustalenia z kierunkami polityki, która ma być tam prowadzona.

W strukturze przestrzennej Nidzicy wyróżniano obszary o odmiennych predyspozycjach funkcjonalnych i zalecanych kierunkach polityki przestrzennej. Są to następujące obszary:

- obszar 1 - centralny
- obszar 2 – śródmiejski
- obszar 3 – przedmieście nowożytnych
- obszar 4 – rozwoju współczesnego
- obszar 5 – otwarty
- obszar 6 – przemysłowy

Obszary te zostały zidentyfikowane na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego strefy miejskiej w skali 1:5 000. i dla każdego z nich została ustalona polityka przestrzenna.

3a. Ustalenia projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta i gminy Nidzica i potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń projektu Studium.

W projekcie zmiany Studium pozostawiono w niemal niezmienionej formie część pierwszą, zatytułowaną „Kierunki polityki przestrzennej – założenia”, w części drugiej rozdział pierwszy „Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz przeznaczeniu terenów”, w tym podrozdziały zatytułowane: „Dominujące cechy struktury przestrzennej”, „Kierunki zmian systemowych”, „Ogólne kierunki zagospodarowania przestrzennego”, „Struktura przestrzenna gminy”. Wykreślono jedynie treści nieaktualne. Zmieniono podrozdział „Zasady rozwoju osadnictwa” dostosowując jego zapisy do aktualnie obowiązującego *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskie*.

W dużej mierze pozostawiono bez zmian zapisy rozdziału drugiego części drugiej Studium zatytułowanego „Ustalenia dotyczące wyróżnionych stref”. Adaptowany został podział na strefy polityki przestrzennej gminy i miasta oraz generalnie ustalenia dotyczące poszczególnych stref. W strefie przyrodniczo-krajobrazowej i krajobrazowej uaktualniono podstawę prawną dotyczącą Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej. Natomiast w strefie miejskiej, w związku z położeniem części miasta na terenie projektowanego obszaru ochronnego GZWP Działdowo, zmieniono jedną z zasad rozwoju w tej strefie, która otrzymała brzmienie: „rozwój miasta

musi uwzględniać naturalne, przyrodnicze bariery, takie jak: warunki gruntowo-wodne, szczególnie w projektowanym obszarze ochronnym Zbiornika Wód Podziemnych nr 24 – Zbiornik „Działdowo”, warunki biotopoklimatyczne, rzeźbę terenu”;

Podrozdział „Kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego” uaktualniono o zapis dotyczących ujęcia zasobu obiektów zabytkowych miasta Nidzica w Gminnej Ewidencji Zabytków, która jest zbiorem otwartym. Przy sporządzaniu planów miejscowych i decyzji o warunkach zabudowy należy się kierować Gminną Ewidencją Zabytków.

W podrozdziale „Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej” uaktualniono informacje dotyczące realizacji inwestycji związanych z modernizacją stacji uzdatniania wody oraz oczyszczalni ścieków. Zawarto również informacje dotyczącą zanieczyszczenia wód ujęcia przy ul. Wyborskiej, pobierającej wodę z głębokości ponad 100 m, substancją o nazwie trichloroeten. Prawdopodobnie zanieczyszczenie warstwy wodonośnej ujęcia pochodzi z terenu dawnego wysypiska, które znajdowało się po drugiej stronie ulicy.

Wprowadzono zapis, iż rozbudowany system kanalizacji sanitarnej i modernizowana wysokosprawna oczyszczalnia ścieków nie stanowią bariery rozwojowej.

Pozostałe zapisy w rozdziale drugim części drugiej projektu Studium pozostają na ogół bez zmian, przy czym wykreślono treści nieaktualne.

Pozostawiono bez zmian zapisy rozdziału trzeciego „Instrumentalizacja polityki przestrzennej”

W rozdziale czwartym uaktualniono podrozdział „Tereny posiadające obowiązujące plany miejscowe” oraz uzupełniono go o nowe podrozdziały, dotyczące maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę, chłonności terenów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, chłonności obszarów przeznaczonych pod zabudowę oraz związanymi z powyższym wnioskami końcowymi. W projekcie zmiany Studium nie przewiduje się wydzielenia nowych terenów mieszkaniowych. Na terenie miasta powiększono jedynie o 0,8 ha strefę miejską - 5.3.b, południowego przedmieścia nowożytnego, w większości zabudowaną w celu dopełnienia ciągu istniejącej zabudowy jednorodzinnej i uregulowania zasięgu strefy ochrony ekspozycji starego miasta. Ponadto na terenie miasta, w zakresie usług kultury, ustalono wyznaczyć teren pod bibliotekę. Również na obszarze gminy nie wyznacza się nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową i turystyczną, wyznaczono natomiast nowy teren pod działalność gospodarczą na obszarze wsi Załuski.

Projektem zmiany Studium uaktualniono informacje dotyczące prawnych form ochrony przyrody oraz złóż kopalin i terenów górniczych, a także informacje związane ze stanem i zagrożeniami środowiska przyrodniczego. Uzupełnione i zidentyfikowane zostały przestrzennie ustanowione obszary i tereny górnicze oraz pozostałe udokumentowane złoża kopalin, a także określone zasady podejmowania ich wydobywania, wskazano jakimi jednolitymi częściami wód powierzchniowych oraz podziemnych objęty jest obszar miasta i gminy Nidzica, opisano propozycje zakazów, nakazów i ograniczeń w sposobie użytkowania gruntów na projektowanym obszarze ochronnym GZWP nr 214, uaktualniono informacje dotyczące stref ochronnych ujęć (z mocy prawa, strefy ochronne ujęć wody utworzone przed 1 stycznia 2002 roku wygasły z dniem 31 grudnia 2012 roku). Ostatni podrozdział „Obszary ochrony uzdrowskiej” omawianego powyżej rozdziału piątego „Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowskiej” pozostawiono bez zmian.

Informacje dotyczące obszarów i zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej stanowiące rozdział szósty projektu Studium, poza uaktualnieniem obiektów wpisanych do rejestru zabytków na terenie gminy, pozostawiono bez zmian.

Projektem Studium uaktualniono zapisy dotyczące kierunków rozwoju układu komunikacyjnego gminy Nidzica.

Projekt zmiany *Studium* zawiera korektę koncepcji rozwoju systemów infrastruktury technicznej. W zakresie elektroenergetyki w strefie miejskiej, w obszarze 5.4.d projektem Studium wyznaczono obszar, na którym mogą być rozmieszczone urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW. Strefa oddziaływania tych urządzeń nie może przekroczyć granicy wyznaczonego obszaru.

Projekt zmiany *Studium* zawiera informacje o istnieniu Aglomeracji Nidzica (w oparciu o zbiorczą oczyszczalnię ścieków w miejscowości Tatary) obejmującej także miejscowości Napiwoda, Piątki, Robaczewo, Rozdroże, Załuski, Nibork Drugi, Litwinki wyposażone w systemy kanalizacji sanitarnej. Wszystkie miejscowości objęte zasięgiem wyznaczonej aglomeracji zostały skanalizowane i tym samym w pełni zrealizowano sieć kanalizacji sanitarnej przewidzianej dla Aglomeracji Nidzica.

Projektem zmiany studium nie wyznacza się obszarów wymagających przeprowadzenia procedury scaleń i podziału nieruchomości. oraz obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² na obszarze wsi. Teren na którym można lokalizować obiekty handlowe o powierzchni powyżej 2000 m² pozostawiono na terenie miasta.

Projektem Studium wprowadza się zmiany w zapisie rozdziału dotyczącego obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym. Wprowadzając m.in. wykaz rozmieszczenia inwestycji celu publicznego oznaczeniu ponadlokalnym ustalonych w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa. Uaktualniono także wykaz zadań ponadlokalnych wynikających z przyjętych w planie województwa kierunkach rozwoju.

Projektem studium nie przewiduje się intensyfikacji zainwestowania na terenach objętych prawną ochroną przyrody, w tym obszarach chronionego krajobrazu oraz obszarach Natura 2000.

Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji projektu Studium.

W przypadku braku realizacji projektu nowej edycji *Studium* obowiązywać będzie nadal dotychczasowe Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania.

Brak realizacji projektu Studium może głównie skutkować:

- obniżeniem jakości cennych obszarów środowiska przyrodniczego – projekt *Studium* dostosowuje rangę tych obszarów (w szczególności obszarów chronionego krajobrazu) do obowiązującego obecnie prawa;
- potencjalnie mniejszą ochroną takich zasobów naturalnych jak wody podziemne szczególnie wrażliwe na zanieczyszczenia – poprzez chociażby brak świadomości zagrożeń (dotyczy to też ochrony nowych udokumentowanych złóż kopaliny), a także brak chociażby ogólnych ustaleń ochronnych.

4. Ocena wpływu na elementy środowiska realizacji projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica.

	Przewidywane oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:									
	Obszary prawnej ochrony przyrody, w tym Natura 2000	różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny	ludzi	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
W stosunku do stanu istniejącego	+0	0	+0	+	0	+-	-0	0	+	+0
W stosunku do postanowień obowiązującego Studium	+0	0	+0	+	0	+-	-0	0	+	+0

Objaśnienia do tabeli:

„+” – oddziaływanie pozytywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań pozytywnych;

„-” – oddziaływanie negatywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań negatywnych;

„0” – oddziaływanie neutralne;

„+-” , „+0” , „-0” – oddziaływania niejednoznaczne (zarówno pozytywne, jak i negatywne; pozytywne i neutralne; negatywne i neutralne)

5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta i gminy Nidzica, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Część obszaru gminy Nidzica znajduje się w granicach obszarów chronionego krajobrazu. Są to Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko – Ramuckiej oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Dolin Rzek Nidy i Szkotówki.

Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej obejmuje całą północno-wschodnią i środkową część obszaru gminy. Obszar Chronionego Krajobrazu Dolin Rzek Nidy i Szkotówki obejmuje na terenie gminy rozciągnięty południkowo pas terenu wzdłuż doliny Nidy (od Dobrzynia na północy do granic gminy na południu). Na wysokości miasta biegnie wysoczyzną, po zachodniej stronie miasta.

Na Obszarze Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko – Ramuckiej obowiązują postanowienia Uchwały Nr XV/284/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 marca 2012 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej oraz Uchwały Nr XXXVII/755/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2014 r. zmieniające Uchwałę Nr XV/284/12 z dnia 27 marca 2012 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej.

Wyżej wymienionymi Uchwałami wprowadza się m.in. ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów leśnych i nieleśnych Obszaru, a także wprowadza się następujące zakazy (z wyjątkami):

1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;

2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;

3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;

5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;

6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;

7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej;

Natomiast na Obszarze Chronionego Krajobrazu Dolin Rzek Nidy i Szkotówki obowiązują postanowienia rozporządzenia Nr 141 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolin Rzek Nidy i Szkotówki.

Ponadto do południowo-wschodniej granicy gminy, na wysokości Piotrowic i Zagrzewa, przylega granica Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Orzyc, gdzie obowiązują

postanowienia rozporządzenia Nr 146 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Orzyc.

Na obszarach chronionego krajobrazu w w/w Rozporządzeniach Wojewody wprowadzone zostały między innymi następujące zakazy:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) - z wyjątkami;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych (z wyjątkami);
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych (z wyjątkami);
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeśli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych.

Na terenie gminy Nidzica znajdują się 4 rezerваты przyrody, zlokalizowane w jej północnej części. Są to następujące rezerваты:

- rezerwat „Orłowo Małe”. Jest to rezerwat faunistyczny, ścisły, o powierzchni 4,76 ha. Został utworzony w 1958 r. Celem ochrony są stanowiska żółwia błotnego. Aktem prawnym zmieniającym akt prawny powołujący rezerwat jest Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2011 r. Nr 66, poz. 1084;
- rezerwat „Źródła rzeki Łyny im. prof. R. Kobendzy”. Jest to rezerwat częściowy o powierzchni 120,54 ha. Utworzony w 1959 roku. Jest to rezerwat krajobrazowy. Celem ochrony jest zachowanie, rzadko występującego na Nizinie Polskiej, zjawiska erozji wstecznej źródłiskowej;
- rezerwat „Koniuszanka I”. Jest to rezerwat przyrody nieożywionej, częściowy, o powierzchni 24,04 ha. Został utworzony w 1978 roku. Celem ochrony jest zachowanie terenu na którym występuje zjawisko sufozji na sandrze.
- rezerwat „Koniuszanka II”. Jest to rezerwat leśny i krajobrazowy, częściowy, o powierzchni 64,55 ha. Został utworzony w 1979 roku. Celem ochrony jest zachowanie lasów położonych na styku strefy pojeziernej z Sandrem Kurpiowskim oraz przelomowego odcinka rzeki Koniuszanki.

Analizowany projekt zmiany *Studium* identyfikuje przestrzennie powyższe obszary objęte ochroną oraz informuje, że w ich obrębie obowiązują stosowne przepisy o ochronie przyrody. Będzie to sprzyjać zachowaniu lokalnego prawa w tym względzie obowiązującego.

Projekt zmiany *Studium* nie wprowadza nowego zainwestowania na obszarach chronionego krajobrazu. Wyznaczone w projekcie zmiany *Studium* tereny działalności gospodarczej znajdują się poza granicami obszarów chronionego krajobrazu.

Na terenach rezerwatów przyrody w projekcie *studium* nie przewiduje się urbanizacji.

Projekt *Studium* określa także istniejące pomniki przyrody.

Uważa się, że projekt zmiany *Studium* nie jest sprzeczny z postanowieniami prawa lokalnego określającego ograniczenia w zagospodarowaniu wyżej wymienionych form ochrony przyrody na obszarze gminy Nidzica.

6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Przyjęta w 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, że **Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju** (art. 5). Konstytucja ustala także, że *ochrona środowiska jest obowiązkiem m. in. władz publicznych, które poprzez swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom* (art. 74).

II Polityka Ekologiczna Państwa, przyjęta przez Sejm 23 sierpnia 2001 r., określa jako główny cel zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych), przy założeniu, że strategia zrównoważonego rozwoju Polski pozwoli na wdrażanie takiego modelu tego rozwoju, który nie stworzy zagrożenia dla jakości i trwałości przyrodniczych zasobów.

II Polityka Ekologiczna Państwa określa też, że wiodącą zasadą polityki ekologicznej naszego państwa jest, przyjęta w Konstytucji RP, **zasada zrównoważonego rozwoju**, która uzyskała prawo obywatelstwa wśród społeczeństw świata w wyniku Konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro w 1992 r. Podstawowym założeniem zrównoważonego rozwoju jest takie prowadzenie polityki i działań w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego, aby zachować zasoby i walory środowiska w stanie zapewniającym trwałe, nie doznające uszczerbku, możliwości korzystania z nich zarówno przez obecne jak i przyszłe pokolenia, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości funkcjonowania procesów przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej na poziomie **krajobrazowym, ekosystemowym, gatunkowym i genowym**. Istotą zrównoważonego rozwoju jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych, co oznacza konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką w poszczególnych dziedzinach gospodarki.

II Polityka Ekologiczna Państwa oraz dostosowane do niej strategie i programy środowiskowe takie jak: „Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016”, „Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej” oraz „Strategia gospodarki wodnej” uwzględniają zobowiązania i cele ochrony środowiska przyjęte w ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską konwencjach międzynarodowych, w tym: Konwencji o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, Berno (1979), Konwencji Ramsarskiej o obszarach wodno-błotnych, mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego (1975), ze zmianami wprowadzonymi w Paryżu (1982) i Reginie (1987), Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro (1992), Konwencji o różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro (1992); Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, wraz z Protokołem (1997). Ponadto istotne cele ekologiczne zapisane są w Europejskiej Konwencji Krajobrazowej, Karcie Lipskiej na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich oraz strategii Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej.

Głównymi dokumentami, z którymi ma związek *Studium*, na szczeblu regionalnym jest *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, a także Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018*,

W *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko – mazurskiego*, przyjętym przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego 27 maja 2015 roku, cel główny formułuje się jako: zrównoważony rozwój województwa, realizowany przez wykorzystanie cech i zasobów przestrzeni regionu, dla zwiększenia jego spójności w wymiarze przestrzennym, społecznym i gospodarczym, z uwzględnieniem ładu przestrzennego oraz zachowania wysokich walorów

środowiska i krajobrazu. W kierunkach polityki przestrzennej uwzględnia się między innymi ład przestrzenny jako harmonijne ukształtowanie przestrzeni.

W zakresie ładu przestrzennego głównym kierunkiem jest „przywrócenie i kształtowanie ładu przestrzennego jako główny cel w gospodarowaniu przestrzenią i jednocześnie strategiczny składnik zintegrowanej polityki zrównoważonego rozwoju regionu”.

Celem *Programu ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018* jest ochrona zasobów naturalnych, poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne. Priorytety POŚ to:

- I. Doskonalenie działań systemowych
- II. Zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych
- III. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Zasada zrównoważonego rozwoju realizowana jest w projekcie zmiany *Studium* poprzez aktualizację stanu prawnego, w tym dotyczącego ochrony przyrody.

Wskazane pod zainwestowanie tereny w obrębie Załuski i w mieście Nidzica, to tereny wysoczyznowe, o przeciętnych walorach przyrodniczych, stosunkowo odporne na działalności ludzką.

7. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, pozytywne i negatywne.

7.1. Przewidywane znaczące oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru;

Północno-wschodnia część obszaru gminy Nidzica wchodzi w skład ostoi przyrody będących istniejącymi lub potencjalnymi obszarami Natura 2000. Są to Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Napiwodzko-Ramucka PLB 280007 oraz obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (OZW) Ostoja Napiwodzko-Ramucka PLH 280052.

Ostoje ptasie w ramach sieci Natura 2000 zostały utworzone rozporządzeniami Ministra Środowiska. Celem wyznaczenia ostoi jest ochrona populacji dziko występujących ptaków oraz utrzymanie ich siedlisk w niepogorszonym stanie.

Ostoja ptasia Puszcza Napiwodzko – Ramucka obejmuje część północno-wschodnią gminy. Według standardowego formularza danych z lutego 2008 roku powierzchnia ostoi wynosi 116 604,7 ha. Na terenie ostoi występuje co najmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bąk (PCK), bielik (PCK), błotniak zbożowy (PCK), bocian czarny, cietrzew (PCK), kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), kraska (PCK), muchołówka białoszyja, orlik krzykliwy (PCK), puchacz (PCK), rybitwa rzeczna, rybołów (PCK) i trzmielozjad. W stosunkowo wysokiej liczebności występują: bocian biały, błotniak stawowy, derkacz, żuraw i zimorodek. Zagrożeniem jest presja turystyczno-rekreacyjna, w tym presja osadnicza, zanieczyszczenie i eutrofizacja wód, naturalna sukcesja roślinności.

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000 Ostoja Napiwodzko-Ramucka obejmuje na obszarze gminy Nidzica tereny położone także w jej części północnej – lasy okalające miejscowości Bolejny i Żelazno oraz pas leśny od miejscowości Łyna wzdłuż rzeki Łyna do granicy gminy, a także fragment północno-wschodni gminy – okolice i jeziora Omulew, Czarne, Trzciniowe. Część granic obszaru mający znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Napiwodzko-Ramucka, na terenie gminy Nidzica, zawiera się w granicach ostoi „ptasiej” Puszcza Napiwodzko-Ramucka. Powierzchnia całego obszaru to 32612,78 ha. W pokryciu terenu dominują lasy oraz wody i siedliska wilgotne. Rosną tu przede wszystkim bory sosnowe. Z siedlisk wymienionych w Załączniku I Dyrektywy

dominują na terenie Ostoja starorzecza i naturalne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami *Nympheloi* i *Potamion*, grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny. Ssaki wymienione w Załączniku II Dyrektywy to bóbr europejski, mopek, wilk i wydra.

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 jest systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego. Celem jej utworzenia jest zachowanie zarówno zagrożonych wyginięciem siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt w skali Europy, a także typowych siedlisk przyrodniczych charakterystycznych dla regionów biogeograficznych.

Projekt *zmiany Studium* zawiera informacje tekstowe o powyższych obszarach Natura 2000 oraz identyfikuje je przestrzennie. Zawiera również podstawowe informacje o celach ochrony tych obszarów Natura 2000.

Przewidywana w *projekcie zmiany Studium* intensyfikacja projektowanego zagospodarowania przestrzennego dotyczy terenów położonych poza ostojami Natura 2000 i w znacznym oddaleniu od ich granic – w odległości 5-6 km. Wobec tego przewiduje się, że intensyfikacja ta nie będzie oddziaływać na obszary Natura 2000.

7.2. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko i poszczególne jego elementy, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

Realizacja zagospodarowania przestrzennego gminy, przewidziana *projektem zmiany Studium*, spowoduje lokalne zmiany środowiska przyrodniczego gminy.

Oddziaływania krótkoterminowe i średnioterminowe w trakcie realizacji zabudowy będą związane głównie z uciążliwościami wynikającymi z pracującymi maszynami tj. głównie z hałasem i obniżeniem jakości krajobrazu. Przy czym teren w obrębie Załuski, gdzie mogą one być najbardziej intensywne, położony jest w oddaleniu od terenów chronionych, w tym siedzib ludzkich, w związku z tym także jego realizacji nie powinna stanowić uciążliwości szczególnie intensywnych.

Zmiany długoterminowe i trwałe związane z zabudową dotyczyć będą głównie krajobrazu i będą polegały na lokalnym obniżeniu stopnia jego naturalności. Prawdopodobnie w większości zmiany te mogą być odbierane jako zmiany obojętne bądź korzystne (zabudowa z zachowaniem ładunku przestrzennego, uporządkowanie nieużytkowanych terenów). Także docelowo zrehabilitowane tereny po eksploatacji kopalni nie powinny istotnie oszpecać krajobrazu.

W mieście Nidzica wyznacza się teren do lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, których oddziaływanie nie może przekroczyć granicy wyznaczonego terenu. Jest to teren wysoczyzny i jej zbocza. Instalacje te, będące prawdopodobnie ogniwami fotowoltaicznymi, generalnie nie stwarzają uciążliwości dla otoczenia. Natomiast do szczegółowego rozwiązania na etapach projektowania jest kwestia ich posadowienia, w kontekście ewentualnego zwalczania środkami chemicznymi roślinności zarastającej instalacje, co w długotrwałym użytkowaniu może być nieochojętnym dla środowiska glebowego i wodnego.

W pobliżu miejscowości Szerokopaś (obręb Załuski) wyznacza się teren pod lokalizację działalności gospodarczej. Jest to teren wysoczyzny, o przeciętnych walorach przyrodniczych, stosunkowo odporny na działalność ludzką, położony poza terenem wskazanym jako projektowany obszar ochronny głównego zbiornika wód podziemnych 214. Zabudowę miejscowości Szerokopaś od wyznaczonego terenu osłania teren leśny.

Przeznaczony pod zalesienie teren w rejonie miejscowości Dobrzyń, to także teren wysoczyzny, rolnej, o glebach pochodzenia mineralnego, bez widocznych przeciwwskazań środowiskowych do zalesienia.

Identyfikacja w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy udokumentowanych złóż kopalin jest obowiązkiem ustawowym, wynikającym z art. 95 Prawa geologicznego i górniczego i ma na celu głównie ochronę złóż. Natomiast przeznaczenie poszczególnych złóż kopalin do eksploatacji wymaga procedur środowiskowych takich jak uzyskanie decyzji środowiskowej, które szczegółowo określają możliwości i warunki podejmowania takiej eksploatacji.

Eksploatacja złóż kopalin występujących na terenie gminy Nidzica (kruszywo naturalne, torfy i kreda jeziorna) powoduje trwałą zmianę rzeźby terenu. Wydobycie tych kopalin zwykle nie powoduje istotnych negatywnych skutków dla wód podziemnych.

Także w *Dokumentacji hydrogeologicznej GZWP nr 214* nie są one oddzielnie wymienione w propozycjach zakazów, nakazów i ograniczeń w sposobie użytkowania gruntów na wyznaczonym obszarze ochronnym GZWP nr 214.

Realizacja projektu zmiany *Studium* nie będzie znacząco negatywnie wpływać na obniżenie bioróżnorodności obszaru gminy. Przy czym w zależności od sposobu zagospodarowania terenów biologicznie czynnych może lokalnie wpłynąć na zmianę występujących gatunków, w szczególności flory, na terenach przeznaczonych pod zainwestowanie.

Północno-wschodnia część obszaru gminy znajduje się w obrębie potencjalnych korytarzy ekologicznymi dużych ssaków – wg opracowania *Projekt korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce* (W. Jędrzejewski z Zespołem ZBS PAN 2005), sporządzonego dla Ministerstwa Środowiska. W tej części obszaru gminy nie przewiduje się w projekcie *Studium* zagospodarowania, które stwarzałyby istotne bariery dla przemieszczania się zwierząt.

Także funkcjonowanie korytarzy ekologicznych organizmów wodnych, jakimi są rzeki i ich doliny, w szczególności dolina Łyny, z tytułu ustaleń projektu zmiany *Studium*, nie ulegnie pogorszeniu.

Prognozuje się, że przewidywane zmiany funkcji terenów nie będą też generować negatywnych oddziaływań na ludzi.

8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, zmniejszanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

Przewiduje się, że zmiany zaproponowane w omawianym projekcie *Studium* nie będą negatywnie oddziaływać na obszary Natura 2000.

Wprowadzona lokalnie możliwość lokalizacji nielicznych przedsięwzięć o możliwym znaczącym oddziaływaniu na środowisko generalnie jest obwarowana warunkami odpowiednimi do tego – wczesnego – etapu planowania. Przedsięwzięcia te położone są poza terenami przyrodniczo cennymi i mało odpornymi na działalność ludzką.

Wobec tego nie przewiduje się Rozwiązań mających na celu zapobieganie, zmniejszanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienia braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Projekt zmiany *Studium* powstał m.in. w oparciu o rozpoznanie stanu istniejącego gminy i procesów zachodzących w jej zagospodarowaniu oraz analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym.

Prognozuje się, że projektowane zmiany funkcji terenów proponowane w projekcie zmiany *Studium* nie będą wywoływać oddziaływań zdecydowanie negatywnych na elementy środowiska przyrodniczego.

Wobec powyższego nie przewiduje się rozwiązań alternatywnych.

10. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.

Realizacja projektu zmiany *Studium* uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica, położonej w odległości około 100 km od granicy Państwa Polskiego, nie będzie oddziaływać transgranicznie na środowisko.

11. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.

Głównym wyznacznikiem badań podjętych w niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko jest ocena projektowanego zagospodarowania obszaru gminy zawartego w projekcie zmiany *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica*, w stosunku do stanu obecnego środowiska przyrodniczego oraz w stosunku do zagospodarowania przestrzennego zawartego w obowiązującym *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica*.

Analizy oddziaływań na środowisko dokonano w oparciu o dane literaturowe oraz doświadczenie autorów, w zestawieniu z lokalnymi uwarunkowaniami. Wykorzystano dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące środowiska obszaru miasta i gminy Nidzica. Zastosowano metody opisowe i porównawcze.

W analizie wpływu działań na poszczególne komponenty środowiska uwzględniono metodę macierzy interakcji.

12. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

Realizacja zagospodarowania przestrzennego, które umożliwia projekt zmiany *Studium* uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica, uwarunkowana jest spełnieniem wymogów, dotyczących także ochrony środowiska, wynikających z obowiązującego prawa.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym stanowi, iż w celu oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i planów miejscowych wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje analiz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, a wyniki tych analiz przekazuje Radzie Gminy co najmniej raz w jej kadencji.

Sugeruje się, aby analiza ta była rozszerzona o skutki realizacji postanowień projektu zmiany *Studium*.

13. Streszczenie.

Konieczność wykonania niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko wynika z Ustawy z dn. 3.10.2008 r. – o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. Zakres i szczegółowość informacji zawartych w niniejszej prognozie zostały opracowane zgodnie z treścią art. 51 ust. 2 wymienionej ustawy i w oparciu o uzgodnienia odpowiednich organów administracji państwowej.

Obowiązujące *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica*, uchwalone zostało przez Radę Miejską Nidzicy w 2013 roku. Konieczność sporządzenia nowej edycji *Studium* określiła Rada Miejska w Nidzicy. W ramach projektu zmiany *Studium* zaktualizowano między innymi uwarunkowania ekofizjograficzne oraz zasób obiektów podlegających ochronie konserwatorskiej.

Obszar gminy Nidzica jest fizjograficznie zróżnicowany. Wynika to głównie z różnych warunków geomorfologicznych.

Część północna i wschodnia gminy, będące w zasięgu Pojezierza Olsztyńskiego i Równiny Mazurskiej, charakteryzują się rzeźbą terenu zróżnicowaną – na dużych przestrzeniach równiną, a lokalnie silnie rozczłonkowaną z drobnopowierzchniowymi formami morfologicznymi. Lesistość jest bardzo duża. Obszar porasta drzewostan będący częścią dużego, zwarteo kompleksu Lasów Napiwodzko-Ramuckich. Przestrzennie dominują lasy sosnowe na siedliskach świeżych borowych, atrakcyjne do penetracji turystycznej. Wśród gruntów rolnych dominują gleby słabourodzajne. W części północnej – w obrębie Pojezierza Olsztyńskiego, występują też liczne jeziora. Te obszary gminy charakteryzują się też wysokimi wartościami przyrodniczymi. W ich obrębie znajdują się wieloprzestrzenne ostoje przyrody Natura 2000 tj.; Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Puszcza Napiwodzko-Ramucka” i ważny dla Wspólnoty Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Ostoja Napiwodzko-Ramucka”. W tej części obszaru gminy ustanowione zostały wszystkie cztery rezerваты przyrody leżące w obrębie gminy tj. „Orłowo Małe”, „Źródła rzeki Łyny im. prof. R. Kobendzy”, „Koniuszanka I” i „Koniuszanka II”. Tą część obszaru gminy obejmuje także Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko – Ramuckiej.

Według Projektu korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce (opracowania wykonanego dla Ministerstwa Środowiska) ten obszar gminy wchodzi w skład korytarzy ekologicznych dużych ssaków.

Wody powierzchniowe na tym obszarze położone są w zlewniach jezior – akwenów łatwo ulegających degradacji w wyniku dopływu do nich zanieczyszczeń. Znajdują się tu duże obszary bezodpływowe, z których zanieczyszczenia w sposób naturalny odprowadzane są tylko drogą podziemną.

Część południowo-zachodnia obszaru gminy, leżąca w zasięgu Wzniesień Mławskich i Garbu Lubawskiego, charakteryzuje się rzeźbą pagórkowatą, o stosunkowo dużych formach morfologicznych. Lesistość jest niska – są to na ogół niewielkie, rozczłonkowane kompleksy leśne i zagajniki. Przestrzennie dominuje rolnicza przestrzeń produkcyjna, wśród której przeważają gleby średniej urodzajności. Prawną terytorialną ochroną przyrody, w formie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolin Rzek Nidy i Szkotówki, objęty jest rejon doliny Nidy i pas wysoczyzny po zachodniej stronie miasta.

Obszar gminy leży w strefie wododziałowej rzek: Łyny, Omulwi, Nidy i Orzyca. Rzeki mają niezbyt duże przepływy, co wymusza wysoki stopień oczyszczania ścieków do nich odprowadzanych. Dalszym ograniczeniem w odprowadzaniu ścieków jest położenie części rzek i strug w zlewni jezior. Największe możliwości odbioru ścieków ma Omulew poniżej jeziora Omulew i Nida (Wkra) poniżej Nidzicy. Vododziałowe położenie obszaru gminy Nidzica znajduje odzwierciedlenie w podziale na liczne jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Vododziałowe położenie sprawia, że na teren gminy generalnie nie dopływają zanieczyszczenia z zewnątrz, jakość wód zależna jest tylko od sposobu gospodarowania na terenie gminy. Jakość badanych wód jest zróżnicowana. Jezioro Omulew jest stosunkowo dość znacznie zeutrofizowane. Obciążona ściekami Nida była niskiej jakości, a po budowie oczyszczalni jakość jej wód się polepsza.

Warunki zaopatrzenia w podziemną wodę do celów pitnych i gospodarczych są na terenie gminy generalnie bardzo korzystne. Zasoby możliwe do wydobycia są około 10 razy większe od aktualnego poboru. Główny poziom wodonośny jest łatwo dostępny, występuje na głębokości kilku do kilkudziesięciu metrów. Charakteryzuje się on jednak przeważnie niską odpornością na zanieczyszczenia z powierzchni, co dotyczy większości obszarów gminy. Mniej wrażliwy na zanieczyszczenia, o odporności średniej, jest on południowo-wschodniej części obszaru gminy i w jej północnym pasie. Jakość wody jest przeważnie dobra, wymagająca tylko prostego uzdatnienia. Lokalnie jest to jakość bardzo dobra – wody nie wymagają uzdatnienia. Wysoka wrażliwość na zanieczyszczenia z powierzchni w rejonie Nidzicy objawia się występującym lokalnie okresowo zanieczyszczeniami przenikającymi z powierzchni terenu. W połowie roku ubiegłego zidentyfikowano zanieczyszczenie ujęcia w Nidzicy przy ul. Wyborskiej. Nadmienić trzeba, że obecnie żadne z ujęć wód położonych na terenie miasta i gminy Nidzica nie ma ustanowionej strefy ochrony pośredniej. W wykonanej w roku 2013 Dokumentacji hydrogeologicznej GZWP nr 214 teren położony w rejonie doliny Nidy od Załusek do północnej części miasta Nidzica włącznie zidentyfikowany został jako obszar, gdzie wody podziemne zbiornika są bardzo podatne na zanieczyszczenia (czas przesiąkania poniżej pięciu lat). Na tym obszarze, o powierzchni 17 km², proponuje się ustanowienie obszaru ochronnego tego zbiornika wód podziemnych. Wód mineralnych (solanek), nadających się głównie do kąpieli leczniczych i rekreacyjnych spodziewać się można na głębokości około 1,3 – 1,5 km. Najcieplejszych wód geotermalnych (o temperaturze około 40° C) spodziewać się można na głębokości około 2,1 km.

Klimat gminy Nidzica, podobnie jak klimat Polski, odznacza się dużą różnorodnością i zmiennością typów pogody. Przeważają wiatry z kierunków południowo-zachodniego zachodniego północno-zachodniego. Średnie roczne temperatury wynoszą 6-7 °C. Roczna suma opadów wynosi około 550 - 600 mm. Najwyższe sumy opadów występują w miesiącach letnich, szczególnie w lipcu.

W Nidzicy od roku 2010 stwierdza się przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Dotyczy to okresów zimowych i wskazuje na słabej jakości materiał grzewczy spalany w zbyt niskiej temperaturze.

Z poczynionych obserwacji wynika, że głównym źródłem hałasu w gminie i w mieście Nidzica jest droga krajowa nr 7, a także - chociaż w mniejszym stopniu – drogi wojewódzkie.

Gmina Nidzica należy do stosunkowo bogatych w złoża piasków i żwirów. Duże ich złoża występują w północnej i środkowej części obszaru gminy. Specyfiką części południowej gminy są natomiast złoża mniejsze, udokumentowane w znacznej liczbie – z których kilkanaście jest eksploatowanych. Wśród dość dużej ilości obszarów torfowych, udokumentowano dość duże złoża tej kopaliny w sąsiedztwie miasta Nidzica Są one już objęte koncesją zezwalającą na ich wydobywanie, ale jeszcze są one eksploatowane. Na północnym skraju gminy udokumentowane są złoża kredy jeziornej. One też nie są eksploatowane.

Miasto Nidzica leży w południkowo rozciągniętej dolinie Nidy i znajdujących się po obu jej stronach terenach wysoczyznowych, poprzecinanych równoleżnikowo dolinami cieków dopływających do Nidy. Korzystne warunki fizjograficzne do zabudowy i do całorocznego pobytu ludzi występują na terenach wysoczyznowych. W dolinie Nidy i jej dopływów są one zróżnicowane,

mniej korzystne lub niekorzystne pod względem warunków gruntowo-wodnych i bioklimatycznych. Centralne partie doliny Nidy należą do terenów zalewowych – zagrożonych powodzią.

Obecnie obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica, uchwalone przez Radę Miejską w Nidzicy w roku 2000 ze zmianami w 2013 roku. Wyznaczono w nim między innymi strukturę przestrzenną gminy wyróżniając następujące strefy: strefa 1 – przyrodniczo-krajobrazowa, strefa 2 – krajobrazowa, strefa 3 – strefa pierścienia osadniczego okołomiejskiego, strefa 4 – strefa przedmiejska obejmująca dawne grunty komunalne miasta, strefa 5 – strefa miejska. Dla poszczególnych stref ustalono kierunki polityki przestrzennej.

W strukturze przestrzennej miasta Nidzica wyróżniono obszary o odmiennych predyspozycjach funkcjonalnych i zalecanych kierunkach polityki przestrzennej. Są to następujące obszary: obszar 1 – centralny, obszar 2 – śródmiejski, obszar 3 – przedmieście nowożytnych, obszar 4 – rozwoju współczesnego, obszar 5 – otwarty, obszar 6 – przemysłowy.

Zmiany merytoryczne w analizowanym projekcie zmiany *Studium* obejmują głównie dostosowanie do obecnego stanu prawnego, i do aktualnej wiedzy: między innymi w zakresie środowiska przyrodniczego, jego wrażliwości (zwłaszcza w zakresie wód podziemnych) i zasobów (szczególnie w zakresie złóż kopalin). Wprowadza się też pojedyncze zmiany dotyczące zagospodarowania terenów na obszarze gminy i miasta.

Zasada zrównoważonego rozwoju realizowana jest w projekcie zmiany *Studium* poprzez aktualizację stanu prawnego, w tym dotyczącego ochrony przyrody. Tereny wskazane pod zainwestowanie w obrębie Załuski i w mieście Nidzica, to tereny wysoczyznowe, o przeciętnych walorach przyrodniczych, stosunkowo odporne na działalności ludzką. Przeznaczony pod zalesienie teren w rejonie miejscowości Dobrzyń, to także teren wysoczyznowy, rolny, o glebach pochodzenia mineralnego, bez widocznych przeciwwskazań środowiskowych do zalesienia.

Projekt zmiany *Studium* nie wprowadza nowego zainwestowania na obszarach objętych prawą ochroną przyrody. Wyznaczone w projekcie zmiany *Studium* tereny działalności gospodarczej znajdują się poza granicami obszarów chronionego krajobrazu. Uważa się, że projekt zmiany *Studium* nie jest sprzeczny z postanowieniami prawa lokalnego określającego ograniczenia w zagospodarowaniu

Przewidywana w *projekcie zmiany studium* intensyfikacja projektowanego zagospodarowania przestrzennego dotyczy terenów położonych poza ostojami Natura 2000 i w znacznym oddaleniu od ich granic – w odległości 5-6 km. Wobec tego przewiduje się, że intensyfikacja ta nie będzie oddziaływać na obszary Natura 2000.

Identyfikacja w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy udokumentowanych złóż kopalin jest obowiązkiem ustawowym, wynikającym z art. 95 Prawa geologicznego i górniczego i ma na celu głównie ochronę złóż. Natomiast przeznaczenie poszczególnych złóż kopalin do eksploatacji wymaga procedur środowiskowych takich jak uzyskanie decyzji środowiskowej, które szczegółowo określają możliwości i warunki podejmowania takiej eksploatacji.

Wprowadzona lokalnie możliwość lokalizacji nielicznych przedsięwzięć o możliwym znaczącym oddziaływaniu na środowisko generalnie jest obwarowana warunkami odpowiednimi do tego – wczesnego – etapu planowania.

Prognozuje się, że projektowane zmiany funkcji terenów proponowane w projekcie zmiany *Studium* nie będą wywoływać oddziaływań zdecydowanie negatywnych na elementy środowiska przyrodniczego.

Wprowadzenie projektowanych zmian *Studium* nie będzie generować oddziaływań transgranicznych na środowisko.

Opracowali: Łucja Krupińska i Zbigniew Zaprzelski